

ความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานงานวิชาการในกลุ่มทัศนศึกษานันทารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ

นายไพบูรณ์ ว่องไว

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการในกลุ่มทัศนศึกษานันทารมย์ จังหวัดศรีสะเกษและเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานวิชาการในกลุ่มทัศนศึกษานันทารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในกลุ่มทัศนศึกษานันทารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้ตารางเครชีและมอร์แกน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 104 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random sampling)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ ดังนี้

1. ครูมีความคิดต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารในกลุ่มทัศนศึกษานันทารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารในกลุ่มทัศนศึกษานันทารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ ในภาพรวมและในด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และการวัดผลประเมินผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูเพศชายมีความคิดเห็นมากกว่าเพศหญิง

คำสำคัญ : ความคิดเห็น การบริหารงานวิชาการ

ความนำ

การพัฒนาประเทศไทยในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560- 2564) อยู่ในห้วงเวลาของการปฏิรูปประเทศเพื่อแก้ปัญหาพื้นฐานหลายด้านที่สั่งสมมานานท่ามกลาง สถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็วและเชื่อมโยงกันใกล้ชิดมากขึ้น การแข่งขันด้านเศรษฐกิจจะเข้มข้นมากขึ้น สังคมโลกจะมีความเชื่อมโยงใกล้ชิดกันมากขึ้นเป็นสภาพไร้พรมแดน การพัฒนาเทคโนโลยีจะมีการเปลี่ยนแปลง อย่างรวดเร็วและจะกระทบชีวิตความ

เป็นอยู่ในสังคมและการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจอย่างมาก ขณะที่ ประเทศไทยมีข้อจำกัดของ
 ปัจจัยพื้นฐานเชิงยุทธศาสตร์เกือบทุกด้านและจะเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนา ที่ชัดเจนขึ้น ช่วง
 แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 นับเป็นจังหวะเวลาที่ท้าทายอย่างมากที่ประเทศไทยต้องปรับตัว ขนาน
 ใหญ่ โดยจะต้องเร่งพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัยและพัฒนา และนวัตกรรมให้เป็น
 ปัจจัยหลัก ในการขับเคลื่อนการพัฒนาในทุกด้านเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของ
 ประเทศไทยท่ามกลาง การแข่งขันในโลกที่รุนแรงขึ้นมากแต่ประเทศไทย มีข้อจำกัดหลายด้าน
 อาทิคุณภาพคนไทยยังต่ำ แรงงาน ส่วนใหญ่ มีปัญหาทั้งในเรื่ององค์ความรู้ ทักษะ และทัศนคติ
 สังคมขาดคุณภาพและมีความเหลื่อมล้ำสูงที่เป็น อุปสรรคต่อการยกระดับศักยภาพการพัฒนา
 โครงสร้างประชากรเข้าสู่สังคมสูงวัยส่งผลให้ขาดแคลนแรงงาน จำนวนประชากรวัยแรงงาน
 ลดลงตั้งแต่ปี 2558 และโครงสร้างประชากรจะเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ ภายในสิ้น
 แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมก็ร่อยหรอเสื่อมโทรมอย่าง
 รวดเร็ว ซึ่งเป็นทั้งต้นทุนในเชิงเศรษฐกิจและผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตประชาชน
 ในขณะที่การบริหารจัดการ ภาครัฐยังด้อยประสิทธิภาพ ขาดความโปร่งใส และมีปัญหาคอร์รัป
 ซันเป็นวงกว้าง จึงส่งผลให้การผลักดัน ขับเคลื่อนการพัฒนาไม่เกิดผลสัมฤทธิ์เต็มที่บางภาคส่วน
 ของสังคมจึงยังถูกทิ้งอยู่ข้างหลังท่ามกลางปัญหาท้าทายหลากหลายที่เป็นอุปสรรคสำคัญสำหรับ
 การพัฒนาประเทศในระยะยาว ดังกล่าว ก็เป็นที่ตระหนักร่วมกันในทุกภาคส่วนว่าการพัฒนา
 ประเทศไทยไปสู่การเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว มี ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนในระยะยาวได้นั้น
 ประเทศต้องเร่งพัฒนาปัจจัยพื้นฐานเชิงยุทธศาสตร์ในทุกด้าน ได้แก่ การเพิ่มการลงทุนเพื่อการ
 วิจัยและพัฒนา การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ซึ่งต้อง ดำเนินการควบคู่กับ
 การเร่งยกระดับทักษะฝีมือแรงงานกลุ่มที่กำลังจะเข้าสู่ตลาดแรงงานและกลุ่มที่อยู่ใน
 ตลาดแรงงานในปัจจุบันให้สอดคล้องกับสาขาการผลิตและบริการเป้าหมาย และการเปลี่ยนแปลง
 ด้าน เทคโนโลยี รวมถึงการพัฒนาคนในภาพรวมให้เป็นคนที่สมบูรณ์ในทุกช่วงวัยที่สามารถ
 บริหารจัดการ การเปลี่ยนแปลง ที่เป็นสภาพแวดล้อมการดำเนินชีวิตได้อย่างดีโดยเฉพาะอย่างยิ่ง
 การพัฒนาทุนมนุษย์จาก การยกระดับคุณภาพการศึกษา การเรียนรู้ การพัฒนาทักษะ และยกระดับ
 คุณภาพบริการสาธารณสุขให้ทั่วถึง ในทุกพื้นที่ พร้อมทั้งต้องส่งเสริมบทบาทสถาบันทางสังคม

ในการกล่อมเกลาสร้างคนดี มีวินัย มีค่านิยมที่ดี และมีความรับผิดชอบต่อสังคม ต้น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดหลักการการจัดการเรียนรู้ไว้ในมาตรา 8 ว่าการจัดการการศึกษาให้ยึดหลักดังนี้ 1) เป็นการศึกษาตลอดชีวิต 2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา 3) การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นอย่างต่อเนื่องนอกจากนี้ แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545 ถึง พ.ศ. 2559 ได้กำหนดนโยบายเพื่อดำเนินการปฏิรูปการเรียนรู้ พัฒนาผู้เรียนตามธรรมชาติ และเต็มศักยภาพ ดังนี้ 1) ผู้เรียนเป็นคนเก่งที่พัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ เป็นคนดี และมีความสุข 2) ครูทุกคนมีความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด 3) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูทุกคนได้รับอนุญาตประกอบวิชาชีพ 4) สถานศึกษาทุกแห่งมีการประกันคุณภาพการศึกษา (สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2546)

คุณภาพคนไทยทุกกลุ่มวัยยังมีปัญหา โดยแต่ละกลุ่มวัยยังมีปัญหาสำคัญ ที่จะส่งผลกระทบต่ออรรถระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในอนาคตทั้งเรื่องพัฒนาการและสติปัญญาตั้งแต่ วัยเด็ก การขาดทักษะความรู้ความสามารถที่ส่งผลกระทบต่อผลิตภาพแรงงานของประเทศ คุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ของคนไทยยังอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ คนไทยได้รับโอกาสทางการศึกษาสูงขึ้น แต่เมื่อพิจารณาคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นพื้นฐาน (O-NET) ในปี 2558 พบว่า มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50 และ ผลคะแนนสอบ PISA ที่อยู่ในระดับต่ำกว่าอีกหลายประเทศ ที่มีระดับการพัฒนาใกล้เคียงกัน เนื่องจากข้อจำกัดที่สำคัญของการศึกษาไทยทั้งปัญหาเรื่องหลักสูตรและระบบการเรียนการสอนที่เน้นการท่องจำทำให้ ขาดความคิดสร้างสรรค์ ปัจจัยสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนและครูที่มีคุณภาพยังกระจายไม่ทั่วถึง โดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกล ขณะที่ในระดับอาชีวศึกษายังมีเด็ก ที่สนใจเรียนต่อสายอาชีพในสัดส่วนที่น้อย โดยในปีการศึกษา 2558 มีสัดส่วนนักเรียนสายอาชีพต่อสายสามัญเท่ากับ 36 : 64 ส่งผลให้การศึกษาไทยทุกระดับยังมี ปัญหาเชิงคุณภาพที่ต้องเร่งแก้ไข ขณะเดียวกันคนไทยส่วนใหญ่ยังไม่ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ โดยการใช้ อินเทอร์เน็ตของคนไทยแม้ว่าจะเพิ่ม

สูงขึ้นไป 26 ล้านคน แต่เป็นการใช้เพื่อการอ่านหาความรู้เพียงร้อยละ 31.7 ส่วนอัตราการอ่านหนังสือ พบว่าอยู่ที่ร้อยละ 81.8 โดยอ่านเฉลี่ยเพียงวันละ 37 นาที นอกจากนี้แหล่งเรียนรู้ส่วนใหญ่ยังไม่ส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นเพียงแต่แหล่งให้ความรู้ เช่น พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุทยานประวัติศาสตร์ ห้องสมุดประชาชนจังหวัด/อำเภอ อุทยาน/ศูนย์วิทยาศาสตร์ เป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559)

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าว การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญ สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาเนื่องจากการบริหารงานวิชาการเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา โดยเฉพาะเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษาและเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหารการบริหารงานวิชาการ ถ้ามองในด้านกระบวนการดำเนินงานแล้ว เป็นกระบวนการบริหารกิจกรรมทุกอย่าง ที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้นตั้งแต่ การกำหนดนโยบาย การวางแผน การจัดการเรียนการสอน การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ประเมินผลการสอน และการนิเทศ เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและจุดมุ่งหมายของการศึกษาเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด กับผู้เรียน

ดังนั้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารในกลุ่มทักขิณกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้ทราบว่าครูมีความคิดเห็นอย่างไรต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารในกลุ่มทักขิณกันทรารมย์ และสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารในกลุ่มทักขิณกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารในกลุ่มทักขิณกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามเพศและประสบการณ์ทำงาน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ครูในกลุ่มทัศนศึกษานันทารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 140 คน กลุ่มตัวอย่างสุ่มจากจำนวนประชากร โดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน ได้จำนวน 103 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ เพศ และ ประสบการณ์

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ คือ ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารในกลุ่มทัศนศึกษานันทารมย์ จังหวัดศรีสะเกษประกอบด้วยการบริหารงาน 4 ด้าน คือด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อ ด้านการวัดและประเมินผล ด้านการนิเทศการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในศึกษาวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง Index of Congruence (IOC) ซึ่งได้ค่าคะแนนรายข้อมากกว่า 0.6 ขึ้นไป และค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .966

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ

2. ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารในกลุ่มทัศนศึกษานันทารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อบริหารงานวิชาการของผู้บริหารในกลุ่มทัศนศึกษากันทรามย์ จังหวัดศรีสะเกษ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามเพศ โดยใช้ t-test

4. เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารในกลุ่มทัศนศึกษากันทรามย์ จังหวัดศรีสะเกษ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ใช้การวิเคราะห์หาค่าความแปรปรวนทางเดียว (One way analysis of variance)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปได้ดังนี้

1. ความคิดของครูต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารในกลุ่มทัศนศึกษากันทรามย์ จังหวัดศรีสะเกษ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูมีความคิดเห็นโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีเพศต่างกันต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารในกลุ่มทัศนศึกษากันทรามย์ จังหวัดศรีสะเกษ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีความคิดเห็นภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์ต่างกัน ต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องความคิดเห็นของครูต่อการวิชาการของผู้บริหารในกลุ่มทัศนศึกษากันทรามย์ จังหวัดศรีสะเกษ พบว่าประเด็นที่น่าสนใจควรนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารวิชาการของผู้บริหารในกลุ่มทัศนศึกษานันทารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเพราะงานวิชาการเป็นงานหลักของสถานศึกษา ผู้บริหารจึงปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่โดยใช้หลักการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมและใช้ข้อมูล ผลการประเมินในด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอน การวัดผลและการ ประเมินผล การนิเทศการศึกษา เป็นฐานในการบริหารงานวิชาการและการจัดงานต่างๆ ตาม แผนการปฏิบัติการของสถานศึกษาอีกทั้งส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพครูให้มีความรู้ทักษะ กระบวนการจัดการศึกษาตามกลุ่มสาระและความสนใจของครูเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตาม เป้าหมายของการจัดการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปันณกรณ์ ปานรวง (2551) ศึกษาเรื่อง บทบาทการบริหารงานวิชาการตามทัศนะของผู้บริหารและครูใน โรงเรียน สังกัด กรุงเทพมหานคร พบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร โดย ภาพรวมและทุกด้าน อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนุชรี เอี่ยม ไข่ (2557) เรื่อง ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนสำนักงานเขตมีนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่าโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากผลวิจัยนี้สอดคล้องกับ งานวิจัยของ เอกลักษณ์ ขาวนวล (2551: 56-57) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารงานของผู้บริหาร สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรีเขต 4 ผลการวิจัย พบว่า การ บริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากและ งานวิจัยของ สมหมาย เทศษา (2553: 101-105) ได้ ศึกษาวิจัยเรื่องบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาใน การส่งเสริมการทำงานเป็นทีมตามทัศนะของผู้บริหาร สถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศึกษาพิเศษ โลกเขต 2 พบว่า บทบาทผู้บริหาร สถานศึกษาในการส่งเสริม การทำงานเป็นทีม โดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งสามารถนำมาอภิปรายในแต่ละ ด้านดังนี้

1.1 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ พบว่าครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารงาน วิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนในกลุ่มทัศนศึกษานันทารมย์ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาได้เห็นความสำคัญของการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนากระบวนการ เรียนรู้ จึงสนับสนุนให้ครูจัดสาระและกระบวนการเรียนรู้ที่สอดคล้องตรงตามหลักสูตร

สถานศึกษา จัดการเรียนการสอน โดยบูรณาการความรู้เรื่องต่างๆ รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา และให้ดำเนินการจัดกิจกรรม ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติ ทำเป็น รักการอ่าน และมีความสนใจใฝ่รู้ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริวรรณ เสมอวงษ์ (2553) ได้ศึกษายบทบาทในการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหาร และครูในโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด พบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ โดยภาพรวมและรายข้อมีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงาน วิชาการอยู่ในระดับมาก อีกทั้งผู้บริหารในกลุ่มทัศนคติการยอมรับส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้านจัดรายวิชาเพิ่มเติมที่หลากหลายให้ผู้เรียนเลือก เรียนตามความถนัดความสามารถและความสนใจ มีสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาเต็ม ศักยภาพ รวมทั้งส่งเสริมครูเข้ารับการอบรมพัฒนาศักยภาพของตนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มากเพราะผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และ อำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และความรอบรู้ที่สุดเช่นเดียวกับงานวิจัย ของ กาญจนา พินิจคำดวล (2553) ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารใน การบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 พบว่า บทบาทของผู้บริหารใน การบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้มี การปฏิบัติอยู่ในระดับมากเพราะว่าผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และนำ ผลงานเพื่อขอปรับปรุง ตำแหน่งให้สูงขึ้นสอดคล้องกับ งานวิจัยของ จันทรภัทสร จันทรพิณิจ (2557:บทคัดย่อ) การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครู โรงเรียนบ้านไผ่ สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะว่า โรงเรียนได้ดำเนินการศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อใช้เป็น ข้อมูลสารสนเทศในการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ โรงเรียน โดยให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการจัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่างๆ ที่ กำหนดให้มีในโรงเรียน ครูมีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความถนัดและเน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยครูจัดให้มีเนื้อหาสาระและกิจกรรมความถนัดของผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้ฝึก ทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ และรู้จักประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อใช้ในการแก้ปัญหา ตลอดจนใช้ การนิเทศเพื่อพัฒนากระบวนการเรียน และการสอนของครูอย่างต่อเนื่อง รวมถึงมีการพัฒนาครู

โดยส่งครูเข้ารับการอบรมอย่างต่อเนื่องตามความเหมาะสม และส่งเสริมให้ครูมีการทำวิจัยในโรงเรียน เพื่อจะพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน

พิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า มากที่สุดอยู่ 3 ข้อ คือผู้บริหารส่งเสริมจัดการเรียนการสอนบูรณาการการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อคุณภาพ การเรียนรู้ของผู้เรียนพัฒนาคุณธรรมนำความรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผู้บริหาร ส่งเสริมการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการด้อยโอกาสและมีความสามารถพิเศษ และผู้บริหารส่งเสริมจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกช่วงชั้น ตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารในกลุ่มทัศนคติที่ร่ามย์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก งานด้านนี้เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนวัดประเมินผล รวมทั้งปัจจัยเกื้อหนุน การพัฒนาคุณภาพนักเรียนชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมี คุณภาพและมีประสิทธิภาพ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3) หมวด 4 มาตรา 22 ว่าด้วยการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมี ความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้อง ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สันทัด พงษ์นิ(2555: 109) ซึ่งได้วิจัยเรื่อง บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ด้านบริหารการจัดการเรียนการสอนมีบทบาทต่อการบริหารงานวิชาการในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ยุคนันท์ หวานน้ำ(2555: 69) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน ในอำเภอคลองหลวง สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 ผลการวิจัยพบว่าการบริหารสถานศึกษา ด้านการบริหารวิชาการมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดคือ สถานศึกษามีการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมชาย ชูเลิศ (2553) ได้ศึกษาสภาพ

การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 พบว่าการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวมและรายข้อส่วนใหญ่ มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก เพราะการจัดการเรียนการสอน ถือเป็นงานที่ครูต้องทำเป็นประจำในการจัดการเรียนการสอน ต้องเตรียมแผนการสอนมีวิจัยในชั้นเรียน มีการสอนซ่อมเสริมและอื่นๆที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ

1.3 ด้านการวัดผลประเมินผล พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนในกลุ่มทักษิณกันทรารมย์ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เพราะผู้บริหารสถานศึกษาได้ให้ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการด้านการวัดผล ประเมินผล จึงได้จัดทำเอกสารหลักฐานตามระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษา มีการวัดและการประเมินผล การเรียนรู้ตามสภาพจริงทุกกลุ่มสาระ และมีการพัฒนาวิธีการและเครื่องมือในการวัดและประเมินผลให้เป็นปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พันัส คิวงเอก (2555) ได้ศึกษาการบริการงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 พบว่า การบริหารงานวิชาการด้านวัดผล ประเมินผล โดยภาพรวมและรายข้อส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก ซึ่งอาจเนื่องมาจากการที่มีประกาศใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 จึงทำให้หน่วยงานต้นสังกัดได้มีการจัดอบรมการวัดผลและประเมินผลให้กับสถานศึกษาในสังกัดเพื่อรองรับการจัดทำรายงานผลการเรียน จึงทำให้ผู้บริหารให้ความสำคัญกับงานวัดผลและผู้บริหารในกลุ่มทักษิณกันทรารมย์ได้กำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษาไว้ชัดเจน ส่งเสริมให้มีการวัดและประเมินผลที่มุ่งเน้นการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ด้วยวิธีการที่หลากหลาย โดยการจัดอบรมครูในเรื่องของการวัดผลและการประเมินผลตามสภาพจริง การออกข้อสอบและการวิเคราะห์ข้อสอบ มีการติดตามและการประเมินกระบวนการวัดและประเมินผลผู้เรียน รวมทั้งจัดทำเกณฑ์การประเมิน ตามตัวชี้วัดให้เป็นมาตรฐาน ซึ่งเป็นไปตามที่ รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2550) กล่าวว่า การวัดเป็นกระบวนการที่มีจุดมุ่งหมายเป็นการตรวจสอบของครูอาจารย์และการเรียนรู้ของผู้เรียนในด้านการเรียนรู้ 3 ด้าน ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านทักษะการปฏิบัติแลพด้าน

เจตคติ ส่วนการประเมินผลเป็นการพิจารณาตัดสินเกี่ยวกับคุณภาพ โดยอาศัยข้อมูลหรือรายละเอียดจากการสังเกต การตรวจผลงาน หรือการทดสอบ สถานศึกษาจึงต้องมีระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลของสถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดและประเมินผลแต่ละรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาโดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง พร้อมทั้งพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน

1.4 ด้านการนิเทศการศึกษา พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารในกลุ่มทัศนคติที่ตรงกันตรงกันมากเพราะผู้บริหารมีการจัดการระบบนิเทศภายในสถานศึกษาและส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การนิเทศของแต่ละกลุ่มสาระ ให้คำแนะนำคำปรึกษาทางวิชาการและเอาใจใส่การจัดการศึกษาเต็มศักยภาพและเต็มเวลา ส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาศักยภาพของตนเองและติดตามผลการนิเทศเพื่อปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการสอนและได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบงานนิเทศภายใน พัฒนาครูและบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการนิเทศ กำหนดนโยบาย แผนงานและให้มีการนิเทศภายในของทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมชาย ชูเลิศ (2553) ได้ศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 พบว่า การบริหารวิชาการด้านการนิเทศโดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาข้อย่อย ทุกรายการมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกับภาพรวม เนื่องจากในปัจจุบันการนิเทศมีความสำคัญและเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงงานวิชาการให้ดำเนินไปตามเป้าประสงค์ของสถานศึกษา ดังที่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ราตรี ญิววงศ์ (2551: บทคัดย่อ) ได้ ศึกษาการนิเทศภายในสถานศึกษา ตาม ความคิดของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม 84 เขต 2 พบว่า การนิเทศภายในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน อยู่ในระดับมาก และมีด้านการวิจัยชั้นเรียนอยู่ในระดับปานกลาง เพราะผู้บริหารนิเทศภายในมีลักษณะกัลป์ยามมิตร

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารในกลุ่มทัศนคติที่ตรงกันตรงกันมาก จังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามเพศและประสบการณ์การทำงาน ดังนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีเพศต่างกันต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารในกลุ่มทัศนศึกษานันทารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ ครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการ ในกลุ่มทัศนศึกษานันทารมย์ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และด้านการวัดผลประเมินผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยครูเพศชายมีความคิดเห็นมากกว่าเพศหญิง เพราะว่า ครูเพศชายเพศหญิง มีสิทธิเสรีภาพและความเสมอภาค มีโอกาสในการพัฒนาศักยภาพตนเองและแสวงหาความรู้ไม่เท่าเทียมกัน ความสามารถในการปฏิบัติงานไม่เหมือนกัน นอกจากนี้อำนาจหน้าที่และลักษณะในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน ทุกคนมีอิสระในการปฏิบัติงานโดยไม่ขึ้นกับเพศของผู้ปฏิบัติ ฉะนั้นความแตกต่างทางด้านความสามารถในการปฏิบัติงานระหว่างเพศจึงมีมาก จึงส่งผลให้ครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็น ต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนในกลุ่มทัศนศึกษานันทารมย์แตกต่างกัน สอดคล้องกับ วิเชียร อินทรนันท์(2554) ได้ทำการวิจัยเรื่องความพึงพอใจของครูต่อการบริหารงาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านกิจการนักเรียน ด้านธุรการและการเงิน ด้านอาคารสถานที่ และด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

2.2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์ต่างกัน ต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารในกลุ่มทัศนศึกษานันทารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการในกลุ่มทัศนศึกษานันทารมย์ ในภาพรวมต่างกัน และเมื่อพิจารณารายด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ แตกต่างกันโดยครูที่มีประสบการณ์การทำงาน 1- 5 ปี มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการในกลุ่มทัศนศึกษานันทารมย์ ในด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มากกว่าครูที่มีประสบการณ์ 6-10 ปีและ 11 ปีขึ้นไป เพราะว่าครูที่มีประสบการณ์การทำงาน 1- 5ปี ยังเป็นครูที่มีความกระตือรือร้นในการทำงาน จริงจัง และเอาใจใส่ต่องานที่รับผิดชอบเป็นอย่างดี จึงมีความเห็นต่อการบริหารงานวิชาการมากกว่าครูที่มีประสบการณ์ 6-10 ปีและ11 ปี สอดคล้องกับงานวิจัย ของ

จินดา ทรัพย์เมฆ (2549, บทคัดย่อ) ผลการวิจัยพบว่า เปรียบเทียบความพึงพอใจของครูในการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหาร สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานครจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน และขนาด โรงเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของอนุภาพ วาทีทอง (2551, บทคัดย่อ) ผลการวิจัย พบว่า ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่าง ๆ กันมีความพึงพอใจต่อการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตคันนายาวกรุงเทพมหานคร ในรายด้านแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการทำวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะ ในการนำผลการวิจัยไปใช้ดังนี้

1. ควรใช้ผลการวิจัยเป็นข้อมูลพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
2. ผลการวิจัยรายด้านพบว่า การบริหารงานฝ่ายบริหารทรัพยากรระดับปฏิบัติงานมีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดเมื่อเทียบกับการบริหารงานฝ่ายอื่นๆ ควรนำข้อมูลเสนอฝ่ายบริหารเพื่อแก้ไขและวางแผนการปฏิบัติงานเพิ่มมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถาบันการอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร เพื่อเปรียบเทียบรูปแบบการบริหารที่จะช่วยให้การบริหารมีประสิทธิภาพ และเพิ่มประสิทธิผลให้แก่ครู และนักเรียนนักศึกษามากที่สุด
2. ศึกษาบทบาทของผู้บริหารต่อกระบวนการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาในสถานศึกษาสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร

เอกสารอ้างอิง

- เกสสิณี ชิวปรีชา. (2540). การศึกษาการดำเนินงานทางวิชาการในสถานศึกษาที่ได้รับรางวัลพระราชทาน สังกัดกรมอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.(2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2546). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมกรุงเทพ. พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ.(2550). การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน . ศูนย์หนังสือ:มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- เรณู กรุฑไทย.(2542). การศึกษาการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มนวมินทรราชินุทิศ สังกัดกรมสามัญศึกษา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ศึกษาและพัฒนาหลักสูตร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.กรุงเทพฯ : ศูนย์บริการสารสนเทศการเทคโนโลยี.
- ยุกตนันท์ หวานฉ่ำ. (2555). การบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนในอำเภอคลองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ.(2550). การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน . ศูนย์หนังสือ:มหาวิทยาลัยทักษิณ.

เลขานุการครุสภา. (2541). สำนักงาน กองวิชาชีพรุ. การวิจัยปฏิบัติการ : ผลงานวิชาการ
สำหรับครู. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ครุสภา, 2541.

สมชาย ชูเลิศ.(2553).การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2.วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหา
บัณฑิต:มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.

มธุรสสุวรรณ. (2541). การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน
มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดปทุมธานี. กรุงเทพฯ : บัณฑิต
วิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

เสรี ลาขโรจน์. (2551). บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษากรมสามัญศึกษา. กรุงเทพฯ
: อักษรศาสตร์.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). แผนพัฒนา
เศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564.กรุงเทพมหานคร
: โรงพิมพ์สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

สันทัด พัทณี. (2555). บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารในการบริหารงานวิชาการของ
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1.
วิทยานิพนธ์ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

วิเชียร อินทรสมบัติ. (2546). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพ
การบูรณาการจริยธรรมในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับครูมัธยมศึกษา:
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อภิสมัย วุฒิพรพงษ์.(2540) การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน. กรุงเทพฯ:

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

อนุภาพ วาทีทอง. (2548). การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียน

วัดสามัคคีธรรมสำนักงานเขตวังทองหลาง สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์.

กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.

อุทัย บุญประเสริฐ. (2543). รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาแนวทางการบริหาร

และการจัดการของสถานศึกษา ในรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.